

als instituut, naar het Woord des Heeren, even als de Zending.

Die gedachte is de principiele. Ze wijst de lijn, uitgesteld naar het Woord van God, door de Generale Synode onzer Kerken.

Die lijn mogen we niet loslaten. Met moeite is de kerkelijke Evangelisatie opgebouwd. Op verschillende plaatsen weet men maar al te goed, wat moeite het heeft gekost, om de verschillende bestaande Evangelisatie-corporaties in de kerkelijke bedding te leiden. Eerst langzaam is de gedachte van Evangelisatie door de Kerk gerijpt. Het is de eere der Gereformeerde Kerken, dat zij die lijn principieel doorgetrokken heeft, zuiverder dan menige andere Kerkformatie. En voor het behoud van wat eenmaal gewonnen werd, dient nauwlettend te worden gewaakt.

Vooraf leden.

Het kerkbesef begint, ook onder ons, te verzwakken. De onkunde aangaande Kerk en kerkbetekenis neemt zienderoogen af. En daaruit vloeit voort, dat zoo nu en dan valt waar te nemen een streven naar versmelting van den arbeid op Evangelisatie-gebied; een oplossen van de verschillen in den geest van Stockholm, die de onze niet is. Alles, wat die principiele lijn: de Evangelisatie door de Kerk, begint uit te wisschen, al is het met de beste bedoelingen, dient te worden geweerd van ons terrein.

Daarom kan blijvende samenwerking niet bestaan. Deventer was een uitzonderingsgeval.

...

Maar men kan ook evangeliseeren op andere manier. Er is ook arbeid, die een zeer tijdelijk karakter draagt.

Als bijvoorbeeld: een Tent-campagne van een week. Een kermisactie. Een groote evangelisatievergadering in een zaal of gebouw. En andere gevallen.

Dergelijke arbeid duurt uit den aard der zaak slechts zeer kort.

Daarvoor is niet of nauwelijks noodig eenige organisatie. Even een klein comité, dat een paar weken bestaat, en dan weer automatisch ontbonden is.

En in dergelijke gevallen zie ik in samenwerking in het algemeen geen bezwaar, en zeer veel moois.

Een dergelijke samenwerking predikt iets nog van de eenheid der Christelijke Kerk. Als het mogelijk is, dat leden van verschillende Kerken en Kerkformaties daar samen het Evangelie kunnen brengen, wordt daardoor eenheid beleiden in Christus. En juist dat heeft, onder den zegen Gods, zulk een machtigen invloed op de wereld, die het ziet. Uit eigen ervaring van vroegere jaren weet ik het. Vaak heeft men het opgemerkt.

Wat toch is zoo vaak een struikelblok voor verdoelden? Immers het feit van den duren twist tusschen de Christenen onderling. Als de wereld merkt de verdeeldheid der Kerk, zal het haar een vermindering zijn om in te gaan.

En als omgekeerd men ziet, dat daar mensen van verschillende Kerken toch samen het Evangelie brengen, dan is er in die samenwerking een groote macht.

In blijvende samenwerking kan dat niet. Maar in tijdelijk samengaan wel. Dan toch blijft het werk van de Kerk bestaan, en wordt in dat samenwerken niet opgesmolten. De Kerk gaat met haar Evangelisatiewerk voort. Straks, over een paar dagen, is de tijdelijke actie voorbij, en het gewone werk gaat weer voort. De tijdelijke actie heeft aan het werk der geïnstitueerde Kerk geen schade kunnen doen.

En zo heeft op een mogelijke manier een eenheidsfront laten zien, wat in onzen verscheurden tijd een zegen is.

...

Het spreekt vanzelf, dat een dergelijk samenwerken voor eenige dagen uiterlijk alleen in het algemeen mogelijk is; lang niet altijd en met elke organisatie, die zich aanbiedt.

Niet met een organisatie, die een Evangelie verkondigt, dat niet naar de Schriften is.

En niet, wanneer men zou worden genoodzaakt, het Evangelie in toespraak of lied zelf iets te verzwakken.

En niet, wanneer men wist van te voren, dat de prediking van het Evangelie zou worden belemmerd.

Voor jaren is het me persoonlijk gebeurd, dat nadat ik het Evangelie in een Tent had gebracht, terstond na mijn toespraak de leider weer even sprak, natuurlijk met hartelijke aansluiting aan wat de vorige spreker had gezegd, maar onder de hand even een z.i. noodige correctie aanbracht op mijn toespraak, en het gift der algemeene Verzoening bracht.

Natuurlijk nam ik het besluit, dat wanneer ik ooit weer in die Tent zou worden uitgenodigd, ik dien collega eerst zou mede deelen, dat ik alleen dan bereid zou zijn, te spreken, als ik zeker wist, dat niemand na mijn spreken zich geroepen zou gevoelen, mijn woord te corrigeren!

Op dergelijke abuizen moet men natuurlijk letten. We brengen het Evangelie met anderen alleen daar, waar het naar den Woorde Gods wordt gebracht.

C. B.

DE PERSSCHOUWT

De auto op Zondag.

Een lezer vraagt de aandacht voor onderstaand ingezonden stuk uit „De Vrije Westfries”, ook reeds gepubliceerd in „De Rotterdammer”:

Onze aandacht werd gevestigd op een ingezonden stuk in de „Vrije Westfries” van 7 April 11. van de hand van De B. E. J. Bik, Luth. pred. te Enkhuizen, en gericht aan Da G. H. Kersten, leider der S. G. P. We wenschen het niet te commentariseren en zeker niet, voor Da Kersten er op geantwoord heeft; maar daar de schrijver van het artikel dit voluit onder tekent, is er tegen overname geen bezwaar.

Da Bik verhaalt hoe hij voor Sabbathschender en Zondagsontheilige was uitgemaakt, met wien een man der S. G. P. niet debatteeren kon, omdat, zoo schrijft hij, „ik 's Zondags op twee verschillende plaatsen preek en dan gebruik maak van een vehikel, getiteld auto, dat ik zelf bestuur, of van een ander vervoermiddel, waardoor ik anderen laat werken. Ziet ge, en daar zit 'em de kneep! Want, als een gemeente jaren vacant is, dan mag een dominé bestial geen gebruik maken van een vervoermiddel om in die gemeente en in eigen gemeente Gods Woord te verkondigen en de Sacramenten te bedienen.”

Een Luthersche dominé, die dat doet, is een Sabbathschender.

Maar, zoo vervolgt hij:

„Er moet me iets van het hart. De heer Kersten, lid van de Tweede Kamer, predikant bij de Gereformeerde Gemeenten, moet in Gouda preeken. (Gouda is mijn geboorteplaats en het Goudsche leven interesseert mij nog zeer.) Hij moet 's Zondagsmorgens om 10 uur en des avonds om 5 uur preeken. Dat kan. Maar... hij moet 's avonds om 7.30 uur in Stolwijk optreden... Hoe moet dat?”

De heer Kersten verlaat het gebouw der Gereformeerde Gemeente aan de Turfmarkt (ik noem de straten ook maar op, want ik durf wel iets te bewijzen) na afloop van den namiddagdienst op zijn beide beenen. En nu komt het prachtige. Hij gaat naar een donker hoekje van de Nieuwemarkt, waar een heuschelijke auto staat te wachten en dat een auto op vier wielen, net zoo'n ding als 's Zondagsmiddags wel eens op klaarlichten dag in 't gezicht van iedereen voor het huis van den Lutherschen Sabbathschender staat te wachten. De heer K. zet 'n kraag hoog op — 'n S.G. volgelingen mochten hem eens zien, dat zou een al te groote klap geven —. De auto was van den heer Van Doelen uit Stolkijk en genummerd H. 74868 (ziet ge, heeren, ik durf wel iets te bewijzen).

Om 7.20 passeerde de auto den tol. Het vehikel reed door zonder dat er folgeld betaald werd. Hoe kan dat? Even informeren bij den tolbaas. Ja, zei hij, die meneer Van Doelen is Christelijk, die betaalt niet op Zondag. Maar op Maandag.

Tableau!

In een naschrift voegt Da Bik hieraan nog toe:

P.S. Toen de Geref. Gemeente onder het kruis te Enkhuizen aanvraag opgenomen te worden in het verband der Geref. Gemeenten, was één der voorwaarden, die gesteld werd, dat men 's Zondags niet meer met een autobus van Andijk zou komen. Hoe rijmt men dat met het optreden van Kersten te Gouda?

Een postscriptum op ons hoofdartikel vorige week.

Prof. Visschers „postscriptum”.

Onze „liedjes”. Alsmode, dat de hoogleeraar er „geene opmerking over gemaakt heeft”.

Uit „De Bazuin” neem ik onderstaand artikeltje van K. S. over:

Tot welk peil Prof. Visscher in zijn polemiek zinken kan, leert zijn „postscriptum” op het debat, dat hij met de Geref. pers heeft gevoerd. Waarover dat liep, behoeft ik niet meer te zeggen; het is reeds aangeduid door Prof. Honig, en ook door mij. De heer Prof. Dr. H. Visscher wil met alle geweld, dat ik „zenuwachtig” zal zijn, dan kan hij met des te meer „recht” zijn verzekering doen, en herhalen, dat ik een „verwarden kop” heb. Ik gun hem dit professoraal genoeg graag; in Leiden is men aan zulk een levensdigen toon niet erg gewend. Maar als de heer Prof. Dr. H. Visscher, die over de „liedjes” (bedoeld zijn: eventuele liturgische liederen) der Gereformeerde Kerken spreekt, ons wil doen gelooven, dat Zijn Hooggeleerde niet zenuwachtig is, dan moeten we een andere verklaring voor zijn groffheden zoeken, en dan wordt het er voor den Hoogleeraar Dr. Hugo Visscher als mensch heusch niet beter op.

Als gewoonlijk citeert ook dezen keer Prof. Dr. H. Visscher niets, maar valt zenuwachtiglijk uit op enkele, door hem helaas verkeerd geïnterpreteerde woorden. Het begint al dadelijk:

De moderne Prof. Lindeboom van Groningen hief een lofzang aan over de gescheiden Gereformeerde Kerken.

Dit is voor de zooveelste maal onwaar. Ten eerste had, wat Prof. Lindeboom opmerkte, absoluut geen zier met diens „modernisme” te maken; hij besprak een Gereformeerde Kerk in een bepaalde plaats in verband met een besluit, dat met de tegenstelling „orthodox — modern” niets te maken had. Deze opmerking van een hoogleeraar aan de Leidsche universiteit is precies even onlogisch, en voor de opvoeding van den fijnen zin van het volk funest, als dat een koffiehändler van gereformeerden huize zou zeggen: de moderne hoogleeraar Lindeboom vindt de koffie van Kanis & Gunnink zoo goed, drink daarom, o volk der trouwe, geen koffie van K. & G.

We lezen verder:

en de heer Schilder zingt dien lof na.

Gegeven het bovenstaande, is ook weder dit een onjuistheid. We vervolgen:

Hij kan niet inzien, hoe het loflied van dien modernen hoogleeraar de bevestiging is mijner critiek.

Een beetje meer eerbied voor de logica, professor! Want uw opmerking van daarnet draaft door op de boven reeds geconstateerde onjuistheden, en bovendien is daar nog de kwestie-Kanis & Gunnink.

Laat ons voortgaan:

Deze moderne hoogleeraar begrijpt het wel, dat deze neo-gereformeerde beweging op weg is naar zijn modernisme.

Deze „moderne” hoogleeraar begrijpt dat heelemaal niet, natuurlijk. Iemand, die het Archief voor Kerkgeschiedenis verzorgt, zoo als Prof. Lindeboom het doet, onderscheidt gewoonlijk beter en zakelijker, dan de Leidsche universiteitsprofessor het hier doet. En dan, nog eens: het had niets te maken met modernisme. Indien Prof. Dr. H. Visscher niet zoo zijn luimen volgde in zijn volks-geschrift, had hij zich gewacht voor dergelijke onwetenschappelijke uitvallen. Ik gaf, toen ik in „De Reformatie” het vriendelijk oordeel van Prof. Lindeboom citeerde, precies aan, waaruit ik citeerde (Prof. Visscher, die midden tusschen de „moderne” heeren vertoelt, en, mogen we hem gelooven, het verschrikkelijk vindt, als zij iets goeds van hem zeggen!!!, had het dus wel kunnen lezen) en, ter waarschuwing van zenuwachtige leden zei ik er bij, dat ik de bijzonderheden van het geval weglief. Intusschen helpt het in dit geval niet. Modernisme, aldus draaft nu het Kamerlid Prof. Visscher door. Vanwege louter kalinite. We vervolgen evenwel:

Een verstandig man zou gedacht hebben aan de spreuk: „Als de vos de passie preekt, boer! pas op je kippen”. Maar dat is het hem juist, deze mijnheer Schilder kan zich tot dat inzicht niet verheffen. Dus gaat hij pronken met deze moderne veer. Hij wandele er mede als de pauw met zijn schoone staart!

En dat is wel mooi gezegd. Doch daar niet meer van.

Het artikel vervolgt:

Daarna daagde hij mij uit tot een debat over de gezangen-kwestie met wijlen Brummelkamp.

Er zit kadans in; maar dat uitdagen is toch gefantaseerd. Ik heb wel iets anders aangeboden, cijfers, statistische. Maar daar heeft de hoogleeraar het niet over. Voorts:

Ik debatteer echter niet met afgestorven Broederen, in den Heere ontslapen. Hunne nagedachtenis is er mij te kostelijk voor.

Waren hunne onderaandoeningen tusschen vrij opkomende en bepaalde, opgelegde gezangen het ook maar... Daarna:

Slechts dit blijkt er uit, dat de heer Schilder absoluut niets begrijpt van hetgeen waarover hij eigenlijk strijdt. Ik heb met de heele gezangen-kwestie in de gescheiden Gereformeerde Kerken niets van doen.

Den broeder behouden van zijn bederf... och, dat blijft anders altijd wenschelijk. Als men dan maar argumenten heeft. Doch lees door:

Wat mij aangaat mogen zij er alle liedjes zingen, die zij er wenschen te zingen. Het zal mij niet deren. Ik heb er geene opmerking over gemaakt.

„Ik heb er geen opmerking over gemaakt”.

We hebben het dus zeker maar gedroomd, dat er zooveel ach en wee over is geroepen. Na dezen laatste volzin houden we maar met citeren op. Want het wordt nu toch al te raar, en te apert „zelfvertering”. Geef dezen hoogleeraar, althans gedurende de eerste weken, geen koffie Kanis & Gunnink. Geef hem Koffie-Hag, die spaart de zenuwen.

Ik weet het wel, dat zoo iets verveelt. Maar het is toch goed, als ons volk weet, op welke manier in Nederland tusschen de Kerken gestookt wordt. Er is geen greintje ernst in bij sommigen. Zoo als hier een a.r. hoogleeraar over onze kerken oordeelt, zoo oordeelt Lou de Visser h.v. over Dr. H. Colijn, lid van de kerk, waar men volgens onzen geachten afgevaardigde liedjes gaat zingen.

De geachte afgevaardigde ga maar door. We hebben bij ons nog wel discipline. Maar, lid der A.R. partij of niet, we houden het vol, dat zulke „polemieken” even wereldsch, en onchristelijk is, als die, waarmee docent Kersten of menig socialist de A.R. partij aanvult. Daartegen worden dan in verkiezingsdagen, óók door den Hooggeleerden Heer Prof. Dr. H. Visscher, al of niet met grappen, protesten ingebracht. Maar wat onderscheidt ons, behalve dan de dierbaarheid, in een geval als dit?

„Remonstranten” en „heilige boontjes”.

Da J. W. Gunst schrijft in de „Leidsche Kerkbode” over den strijd, die vroeger, heel vroeger, gevoerd is tusschen de later in één bedding saamgebrachte gereformeerden.

Een passage uit den strijd der „Gereformeerden onder het Kruis” tegen de „Chr. Afgescheidenen” vertelt:

In 't officieele geschrift, onder goedkeuring van de Synode der Kruisgemeenten, uitgekomen in '69, wordt onomwonden gezegd, dat er verschillen zijn, die den lezer van het geschrift moeten doen denken, dat er van vereeniging der beide groepen wel geen sprake zou kunnen zijn. Nochtans zijn in hetzelfde jaar de Kerken tot elkander gekomen. En dat in de commissie, die tot onderhandeling benoemd werd van de zijde der „Kruisgemeenten” de schrijver van het vrij scherpe geschrift, Da N. J. Engelberts, een plaats zou nemen, had zeker van te voren wel niemand gedacht.

Toch
comm
aan
Ins
zoo
kant
geme
kunn
eens
Da
niets
gezin
Uit
Syno
geno
nam
gew
le
Men
geke
practi
gelijkv
He
kend
noem
veel
beide
inhou
zware
inbra
Er w
speeld
taseer
en tens
tische
Eer
meer
predi
oemig
houtj
elke
kome
de vo
Toe
oorde
weest
overg
gema
katie
Kerke
king
Ieder
schen
predik
verke
door P
vriend
deze ov
Er
gege
Ik
B. C.
E. J.
de Jo
bos,
uitge
den I
blijkt
Ma
beho
uitges
Wann
komt, z
hoel wa
terugge
stilletjes
zweepte
geheuge
bezitten
weer vo
Wie zal
elkaar
daarna
criticus
te erken
te „hoog
herroepi
en het
in te ga
heid, in
offers
van wal
droef ui
In de
't li
staand
spreke
Gerefo
Kor
Vissch
Even
Nu
Kerke
togen
dorft
Ma
Kerke